

İndekste Yapılan Kalibrasyon ve Güncelleme Çalışmalarına İlişkin Bilgi Notu

İstanbul Ticaret Odası'nın bu yılın başından itibaren açıklamaya başladığı "İstanbul Tüketici Fiyat İndeksi", önceki seriye ("İstanbul Ücretliler Geçinme İndeksi") kıyasla daha geniş bir ürün sepeti ve daha fazla sayıda mal ve hizmet grubundan oluşmaktadır. Bu süreçte Akademik Bilim Kurulu, normalizasyon (önceki yılın Aralık ayı referans alınarak gerçekleştirilen 100'leştirme - 'unchaining') ve zincirleme yöntemleri/işlemleri özelinde kalibrasyon ve güncelleme yapılması ihtiyacının ortaya çıktığını tespit etmiştir.

İlk olarak, kayısı, kiraz ve şeftali gibi mevsimsel özellikler gösteren ürün kalemlerinin baz yıl ile indekslenmesi sürecine ilişkin indeksin yazılım ayağında bazı iyileştirmeler yapılması gerektiği anlaşılmıştır. İkinci olarak ise, indeksi oluşturan kalemlerin geçmiş değerleri arasında yüksek seyreden ve farklılaşan enflasyon eğilimlerinin, bazı kalemlerin indeks hesaplamalarında diğer kalemleri belli oranda baskılamasına neden olduğu ve bunun düşük de olsa belli etkilere yol açtığı görülmüştür. Eski tüketim sepetine kıyasla yenilenen sepette mevsimselliğe konu olan mal sayısının artması ve ülkemizde bahar aylarında yaşanan don felaketlerinden kaynaklı olarak aydan aya yüksek fiyat geçişlerinin oluşması, mevsimsellik ve normalizasyona ilişkin kalibrasyon ve güncelleme ihtiyacının ortaya çıkması noktasında belirgin bir rol oynamıştır.

Bu iki temel nedene ilişkin olarak yapılan kalibrasyon ve güncellemeler sonucunda, genel indeksin aylık değişim oranları üzerinde bazı aylarda yukarı yönlü, bazı aylarda ise aşağı yönlü etkiler gözlemlenmiştir. Ancak, bu etkilerin ortalamaya yansımaları son derece sınırlı kalmakta ve genel enflasyon eğilimi üzerinde anlamlı bir etki oluşturmamaktadır.

Aylık rakamlardaki değişimlerin özellikle Nisan ve Mayıs aylarında yaşandığı görülmektedir. Bu durum, yukarıda bahsi geçen iki hususla -mevsimsellik ve don felaketinin neden olduğu aydan aya normalin üzerinde fiyat geçişleriyle uyumludur. Bu çerçevede Nisan ayı sonuçları yukarı yönlü revize edilirken, Mayıs ayı verisi aşağı yönlü revize edilmiştir. Önceki açıklanan veriler baz

alınarak yapılan hesaplamalarda Ocak 2024-Mayıs 2025 döneminde aylık bazda ortalama enflasyon yüzde 3,49, yıllık bazda ise ortalama enflasyon oranı 58,55 idi. Gerçekleştirilen kalibrasyon ve güncellemeler neticesinde ise aynı dönem için ortalama aylık ve yıllık enflasyon oranları sırasıyla 3,47 ve 60,11 olarak hesaplanmıştır.

Kurumsal sorumluluk gereği olarak söz konusu kalibrasyon ve güncelleme işlemlerinin vakit kaybedilmeden yapılması ve kamuoyu ile paylaşılması uygun görölmüştür. İndeksin daha sağlıklı biçimde ilerleyebilmesi için gerekli olan bu teknik işlemler, Akademik Danışma Kurulu'nun gözetiminde gerçekleştirilmiştir. Kamuoyuna saygıyla bildiririz.